До реєстр. № 15371

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення гарантії трудових прав народного депутата України з дитиною», внесений народними депутатами України Стефанчуком Р.О., Корнієнком О.С., Кондратюк О.К. та іншими (всього – 42 підписи народних депутатів України), (реєстр. № 15371 від 30.06.2026)

Комітет на засіданні 23 листопада 2026 року (протокол № 279) розглянув, згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 30 червня 2026 року (електронна картка документа (2277039), проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення гарантії трудових прав народного депутата України з дитиною», внесений народними депутатами України Стефанчуком Р.О., Корнієнком О.С., Кондратюк О.К. та іншими (всього – 42 підписи народних депутатів України) (реєстр. № 15371 від 30.06.2026), висновки Комітету з питань свободи слова від 14 липня 2026 року (електронна картка документа (2289495), Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу від 29 липня 2026 року (електронна картка документа (2301960), Комітету з питань молоді і спорту від 11 серпня 2026 року (електронна картка документа (2316110), Комітету з питань бюджету від 22 вересня 2026 року (електронна картка документа (2347070), а також висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України (від 06 жовтня 2026 року № 16/03-2026/236677 (2359781).

Попередньо Комітет розглядав вказаний законопроект (реєстр. 15371) та ухвалив висновок щодо доцільності його включення до порядку денного сесії Верховної Ради України дев’ятого скликання (засідання Комітету від 17 серпня 2026 року протокол № 270).

Згідно з Постановою Верховної Ради України «Про порядок денний шістнадцятої сесії Верховної Ради України дев’ятого скликання» від 01.09.2026 № 4958-IX проект Закону (реєстр. № 15371) включено до розділу II додатку 1 Постанови як питання, що доручається Комітету підготувати і доопрацювати для розгляду на сесії.

Проектом Закону України пропонується внести зміни до Регламенту Верховної Ради України та до законів України «Про статус народного депутата

України», «Про комітети Верховної Ради України», «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», відповідно:

доповнити частину другу статті 5 Регламенту Верховної Ради України, чинною редакцією якої передбачено заборону перебувати під час пленарного засідання Верховної Ради України в залі засідань особам, які не є народними депутатами України, за винятком особи, яка супроводжує народного депутата України, та працівників Апарату Верховної Ради України, що виконують функцію з обслуговування пленарних засідань Верховної Ради України, новим реченням щодо можливості присутності на відкритому пленарному засіданні Верховної Ради України разом з народним депутатом України дитини віком до двох років, батьком, матір'ю або законним представником якої є народний депутат України;

доповнити частину першу статті 20 Закону України «Про статус народного депутата України», що визначає правові засади гарантій трудових прав народного депутата України, положеннями (абзаци 2-6) щодо створення народному депутату України умов, які дають можливість поєднувати виконання депутатських повноважень з виконанням батьківських обов'язків шляхом, зокрема, надання народному депутату України можливості бути присутнім на відкритих засіданнях Верховної Ради України, на відкритих засіданнях органів Верховної Ради України «разом зі своєю дитиною віком до двох років», використання облаштованого для батьків і дітей простору у Верховній Раді України тощо;

доповнити частину другу статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» (новий абзац) та статтю 6 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» (нова частина сьома) аналогічним положенням щодо можливості присутності на відкритих засіданнях комітетів чи тимчасових комісій разом з народним депутатом України дитини віком до двох років.

Такі зміни пропонуються, як зазначають ініціатори внесення законопроекту в пояснювальній записці до нього, з метою «забезпечення гарантії трудових прав народного депутата України з дитиною, які дають можливість поєднувати виконання депутатських повноважень з виконанням батьківських обов'язків».

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення гарантії трудових прав народного депутата України з дитиною» (реєстр. № 15371) подано на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою, другою і шостою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписами осіб, які мають право законодавчої ініціативи, разом з проектом постанови, яку пропонується Верховній Раді України прийняти за результатами його розгляду, пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою, порівняльною таблицею та електронним файлом.

Щодо змісту запропонованих змін Комітет зазначив таке.

Проектом Закону України пропонується, серед іншого, внести зміни до Регламенту Верховної Ради України, а саме доповнити частину другу статті 5 Регламенту Верховної Ради України положенням, що на відкритому пленарному

засіданні Верховної Ради народний депутат України може бути присутнім разом зі своєю дитиною віком до двох років, батьком, матір'ю або законним представником якої є народний депутат України.

Чинна стаття 5 Регламенту Верховної Ради України врегульовує питання розміщення народних депутатів України і запрошених осіб у залі засідань Верховної Ради України, а, зокрема, частина друга цієї статті передбачає, що під час пленарного засідання Верховної Ради України в залі засідань не можуть перебувати особи, які не є народними депутатами України, за винятком особи, яка супроводжує народного депутата України з інвалідністю, та працівників Апарату Верховної Ради України, що виконують функцію з обслуговування пленарних засідань Верховної Ради України.

Комітет звернув увагу на термін «бути присутнім», який автори законопроекту застосовують у запропонованій новелі.

Регламент Верховної Ради України передбачає декілька випадків, коли застосовується термін «бути присутнім».

Так, положення статті 6 Регламенту Верховної Ради України передбачають, що на пленарному засіданні Верховної Ради без запрошення мають право бути присутніми Президент України, Прем'єр-міністр України, а також на пленарне засідання Верховної Ради можуть бути запрошені особи, присутність яких необхідна під час розгляду питань порядку денного, а також особи, запрошені народними депутатами України. Комітет Верховної Ради України, тимчасова спеціальна комісія чи тимчасова слідча комісія Верховної Ради України мають право вносити пропозиції про присутність відповідних осіб на пленарному засіданні Верховної Ради під час розгляду питань, підготовка яких здійснюється відповідно цим комітетом, тимчасовою спеціальною комісією чи тимчасовою слідчою комісією. Народні депутати України попередніх скликань мають право бути присутніми на відкритих пленарних засіданнях Верховної Ради України, вони розміщуються на відведених для них в установленому порядку місцях.

Отже, термін «бути присутнім» некоректно застосовувати до народного депутата України в контексті його участі в засіданнях Верховної Ради України.

Крім того, Комітет звернув увагу на те, що слово «своєї» (у формі присвійного займенника) є зайвим, оскільки в запропонованих змінах до Регламенту Верховної Ради України вже міститься уточнення: «батьком, матір'ю або законним представником якої є народний депутат України», що охоплює поняття «своя дитина».

Щодо перебування дітей віком до двох років в залі засідань Верховної Ради України, варто зважати на те, що засідання Верховної Ради України – це перш за все зібрання дорослих людей, в товаристві яких тривалий час буде знаходитися дитина. Варто враховувати різний стан здоров'я народних депутатів України, їх емоційний стан під час обговорення або виступів, що може мати вплив на дитину.

Комітет зазначив, що підтримуючи ідею інклюзивності парламенту, слід зважати на необхідність створення відповідного середовища для комфортного та безпечного перебування малолітньої дитини в адміністративних приміщеннях

Верховної Ради України та безпосередньо у залі засідань Верховної Ради України.

Варто враховувати, що існує Санітарний регламент для закладів дошкільної освіти, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24 березня 2016 року № 234 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 21 жовтня 2025 року № 1604) та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14 квітня 2016 р. за № 563/28693. Згідно з Санітарним регламентом визначено заходи та вимоги, параметри безпечності середовища життєдіяльності та епідемічного благополуччя освітнього середовища в закладах дошкільної освіти незалежно від форми власності та типу організації освітньої діяльності, зокрема:

- оптимальною температурою у групових осередках закладу дошкільної освіти є 19-23 °С, Відносна вологість повітря в приміщеннях, де перебувають діти, дотримується в межах 40-60 %, швидкість руху повітря не більше 0,1 м/с. Приміщення закладу дошкільної освіти періодично провітрюються. Тривалість провітрювання залежить від температури зовнішнього повітря, напрямку вітру та ефективності роботи опалювальної системи (пункти 1, 3 розділу VI);

- підлога приміщень закладу дошкільної освіти очищується з використанням мийних засобів щоденно наприкінці дня (у групах дітей віком до 1,5 року - 2 рази на день) та у разі забруднення. Обов'язково проводиться відсування меблів та обладнання. Поверхні меблів щоденно очищуються вологою серветкою;

- тривалість сну новонароджених становить близько 16 годин сну (8-9 годин вночі та 8 протягом дня), тримісячної дитини становить близько 15 годин сну (9-10 годин вночі та 4-5 годин протягом дня), шестимісячної дитини становить близько 14 годин сну (10 годин вночі та 4 години протягом дня). Загальна тривалість сну для дітей дошкільного віку - 12-12,5 години, з яких 2-2,5 години відводиться на денний сон або денний відпочинок. Загальна тривалість сну для дітей від 1 до 3 років - 11-14 годин, з яких 3-3,5 години відводиться на денний сон або денний відпочинок.

Зазначені санітарні норми можливо забезпечити для дітей в окремих приміщеннях адміністративних будівель Верховної Ради України, якщо запровадити «наявність кімнат для годування та дитячих кімнат у доступних місцях в адміністративних будинках Верховної Ради України», як це зазначено в пояснювальній записці до законопроекту (реєстр. № 15371), водночас досить проблематично забезпечити такі санітарні вимоги в залі засідань Верховної Ради України.

Щодо запропонованих законопроектом (реєстр. № 15371) змін до частини другої статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та статті 6 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» Комітет зазначив, що відповідно до статті 89 Конституції України Верховна Рада України для здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до її повноважень, виконання контрольних функцій створює з числа народних депутатів України комітети Верховної Ради України та обирає голів, перших заступників, заступників голів та секретарів цих комітетів. Верховна Рада

України у межах своїх повноважень може створювати тимчасові спеціальні комісії для підготовки і попереднього розгляду питань, а для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, утворює тимчасові слідчі комісії.

Організація і порядок діяльності комітетів Верховної Ради України, її тимчасових спеціальних і тимчасових слідчих комісій встановлюються законом.

Своєю чергою, організація, повноваження та порядок діяльності комітетів Верховної Ради України, тимчасових слідчих комісій та тимчасових спеціальних комісій визначаються Конституцією України, законами України «Про комітети Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України», «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», Регламентом Верховної Ради України, іншими законами України та Постановою Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-IX.

Згідно з положеннями частини першої статті 1 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» комітет Верховної Ради України - орган Верховної Ради України, який утворюється з числа народних депутатів України для здійснення за окремими напрямами законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання контрольних функцій.

Формами роботи комітетів є засідання, слухання в комітетах. Засідання комітетів можуть бути відкритими або закритими (стаття 42 Закону України «Про комітети Верховної Ради України»).

Порядок проведення засідань комітетів визначено положеннями статті 44 та пункту 4 розділу VIII Прикінцевих положень Закону України «Про комітети Верховної Ради України».

Організація, повноваження та порядок діяльності тимчасових слідчих комісій та тимчасових спеціальних комісій визначаються Конституцією України, Регламентом Верховної Ради України, Закон України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та іншими законами України.

Тимчасова спеціальна комісія здійснює свою діяльність відповідно до вимог Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та Закону України «Про комітети Верховної Ради України» (стаття 24 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України»).

Тимчасова слідча комісія Верховної Ради України – колегіальний тимчасовий орган Верховної Ради України, що утворюється з числа народних депутатів України, завданням якого є здійснення парламентського контролю шляхом проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес.

Порядок проведення засідань тимчасової слідчої комісії передбачені статтею 6 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України».

Враховуючи, що на відкритому засіданні комітету, тимчасової слідчої комісії дозволятиметься перебування дітей віком до двох років (разом із народним депутатом України, зокрема й тим, хто є членом іншого комітету), чия поведінка часто буває непередбачуваною, а також з огляду на специфіку таких засідань, які нерідко є тривалими за часом і передбачають присутність великої кількості осіб, у тому числі запрошених, забезпечення ефективної роботи комітету чи тимчасової слідчої комісії під час їх проведення (зокрема, підрахунку голосів, визначення результатів голосувань, трансляції засідань тощо) може виявитися проблематичним.

Крім змін, запропонованих до статті 5 Регламенту Верховної Ради України (щодо можливості народного депутата України бути присутнім на відкритому пленарному засіданні Верховної Ради разом з дитиною віком до двох років), до законів України «Про комітети Верховної Ради України», «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» (до статті 44 та статті 6 відповідно щодо можливості перебувати на відкритих засіданнях комітетів, комісій разом з народним депутатом України дитини віком до двох років), ініціатори законопроекту пропонують також доповнення новими абзацами (2-6) частини першої статті 20 Закону України «Про статус народного депутата України» – розширення переліку гарантій трудових прав через створення умов, які дають можливість поєднувати виконання депутатських повноважень з виконанням батьківських обов’язків.

Закон України «Про статус народного депутата України» визначає статус (права, обов'язки і відповідальність) народного депутата України у Верховній Раді України та за її межами, встановлює правові і соціальні гарантії здійснення народним депутатом України своїх депутатських повноважень.

Частиною першою статті 20 Закону України «Про статус народного депутата України» визначено, що гарантії трудових прав народного депутата України встановлюються Конституцією України, цим Законом, Кодексом законів про працю України, іншими законами України.

Окремих норм щодо порядку та термінів надання народному депутату України інших, крім передбаченої частиною восьмою статті 20 Закону України «Про статус народного депутата України», відпусток, зокрема, соціальних відпусток, Закон не містить. Отже, на народного депутата України, повноваження якого визначаються Конституцією та законами України, відповідно до частини першої статті 20 Закону України «Про статус народного депутата України» та загального принципу верховенства права мають поширюватися загальні положення законодавства про працю, про відпустки.

Водночас державні гарантії забезпечення права на відпочинок, в тому числі на відпустки різних видів, умови здійснення цього права регулюються Конституцією України, Кодексом законів про працю України, Законом України «Про відпустки», іншими нормативно-правовими актами України.

У свою чергу, відповідно до статті 2 Закону України «Про відпустки» право на відпустки забезпечується, зокрема, гарантованим наданням відпустки визначеної тривалості із збереженням на її період місця роботи (посади), заробітної плати (допомоги) у випадках, передбачених цим Законом.

Зазначеним Законом установлено одним із видів відпусток - соціальні відпустки, серед яких передбачено відпустку для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Згідно зі статтею 181 Кодексу законів про працю України відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку надається за заявою матері (батька) дитини або осіб, зазначених у частині сьомій статті 179 Кодексу законів про працю України, повністю або частково в межах установленого періоду та оформляються наказом (розпорядженням) роботодавця. Така відпустка зараховується як до загального, так і до безперервного стажу роботи і до стажу роботи за спеціальністю. Крім цього, відповідно до абзацу другого частини першої статті 21 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» період відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, отримання виплат за окремими видами соціального страхування, крім пенсій усіх видів (за винятком пенсії по інвалідності), включається до страхового стажу як період, за який сплачено страхові внески виходячи з розміру мінімального страхового внеску.

Порядок надання відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку також врегульовано положеннями статті 18 Закону України «Про відпустки».

Окрім гарантій трудових прав народного депутата України, зокрема, його права на відпустку, виконання народним депутатом України своїх повноважень на постійній основі (протягом визначеного строку таких повноважень) передбачає виконання низки обов'язків, зокрема: бути присутнім та особисто брати участь у засіданнях Верховної Ради України та її органів, до складу яких обрано народного депутата України; особисто брати участь у голосуванні з питань, що розглядаються Верховною Радою України та її органами; виконувати доручення Верховної Ради України, відповідного комітету Верховної Ради України, депутатської фракції (депутатської групи) у Верховній Раді України, тимчасової спеціальної або тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, до складу яких обрано народного депутата України; як члена депутатської фракції (депутатської групи) у Верховній Раді України: представляти інтереси депутатської фракції (депутатської групи) у комітеті Верховної Ради України, тимчасовій спеціальній або тимчасовій слідчій комісії, до складу яких обрано народного депутата України; як члена комітету Верховної Ради України, тимчасової спеціальної або тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України: бути присутнім на засіданнях комітету, підкомітету, тимчасової спеціальної чи тимчасової слідчої комісії, до складу яких обрано народного депутата України, та брати участь у їх роботі; виконувати доручення комітету, підкомітету, тимчасової спеціальної чи тимчасової слідчої комісії, визначені їх рішеннями; постійно підтримувати зв'язки з виборцями тощо.

Виконання народним депутатом України перелічених обов'язків здійснюється в межах строку депутатських повноважень. Поряд з цим їх невиконання може бути пов'язане з низкою поважних причин. Так, невиконання народним депутатом України своїх депутатських повноважень, передбачених законом, не участь народного депутата України у голосуваннях при прийнятті

рішень Верховної Ради України на пленарних засіданнях Верховної Ради України, у засіданнях комітету Верховної Ради України, до складу якого обрано народного депутата України, відсутність народного депутата України на засіданні комітету можуть бути зумовлені поважними причинами, визначеними частиною третьою статті 26 Регламенту Верховної Ради України. Відповідно до пункту 5 частини третьої статті 26 Регламенту Верховної Ради України однією з таких поважних причин є відпустка для догляду за дитиною. Ця поважна причина відсутності народного депутата України (перебування у відпустці для догляду за дитиною) є підставою для внесення відповідної відмітки до табеля обліку робочого часу народного депутата України.

Поряд з цим перебування у відпустці для догляду за дитиною не обмежує народного депутата України у виконанні ним депутатських повноважень, обов'язків народного депутата України (в тому числі й участі у пленарних засіданнях Верховної Ради України, в роботі її органів, у взаємозв'язках з виборцями, у виконанні доручень Верховної Ради України, її органів, у відносинах з посадовими особами і державними органами іноземних держав, у взаємовідносинах із органами державної влади тощо). Зазначене також випливає із передбачених у частині четвертій статті 1, у частині першій статті 26 Закону України «Про статус народного депутата України» положень: держава гарантує народному депутату України забезпечення необхідними умовами для здійснення ним депутатських повноважень; ніхто не має права обмежувати повноваження народного депутата України, крім випадків, передбачених Конституцією України, цим та іншими законами України.

У додаток до цього, Комітет зазначив, що доповнення частини першої статті 20 Закону України «Про статус народного депутата України» новими абзацами щодо створення умов для поєднання виконання депутатських повноважень з виконанням батьківських обов'язків є досить суперечливим з огляду на те, що частиною першою визначається, що гарантії трудових прав народного депутата України встановлюються Конституцією України, Законом України «Про статус народного депутата України», Кодексом законів про працю України, іншими законами.

Так, законодавство про працю регулює трудові відносини працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності і галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором з фізичними особами (абзац перший статті 3 Кодексу законів про працю України).

Законодавством про працю не передбачено можливості виконання роботи або виконання повноважень особою шляхом надання можливості перебування (присутності) на робочому місці разом з дитиною віком до двох років, і отже не є гарантією трудових прав.

Зокрема, статтею 5-1 Кодексу законів про працю України передбачено гарантії забезпечення права громадян на працю: вільний вибір виду діяльності; безплатне сприяння державними службами зайнятості у підборі підходящої роботи і працевлаштуванні відповідно до покликання, здібностей, професійної підготовки, освіти, з урахуванням суспільних потреб; надання підприємствами, установами, організаціями відповідно до їх попередньо поданих заявок роботи

за фахом випускникам закладів професійної, фахової передвищої, вищої освіти; безплатне навчання безробітних нових професій, перепідготовку в закладах освіти або у системі державної служби зайнятості з виплатою стипендії; компенсацію відповідно до законодавства матеріальних витрат у зв'язку з направленням на роботу в іншу місцевість; правовий захист від необґрунтованої відмови у прийнятті на роботу і незаконного звільнення, а також сприяння у збереженні роботи; правовий захист від мобінгу (цькування), дискримінації, упередженого ставлення у сфері праці, захист честі та гідності працівника під час здійснення ним трудової діяльності, а також забезпечення особам, які зазнали таких дій та/або бездіяльності, права на звернення до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, та до суду щодо визнання таких фактів та їх усунення (без припинення працівником трудової діяльності на період розгляду скарги, провадження у справі), а також відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок таких дій та/або бездіяльності, на підставі судового рішення, що набрало законної сили.

Відтак, пропозиція, викладена у пункті 2 законопроекту щодо доповнення новими абзацами частини першої статті 20 Закону України «Про статус народного депутата України» не узгоджується з правовою нормою, передбаченою чинною частиною першою цієї статті щодо гарантій трудових прав народного депутата України при виконанні депутатських повноважень.

Дослідницькою службою Верховної Ради України також підготовлено інформаційну довідку щодо можливостей перебування батьків з дітьми в сесійних залах парламентів деяких європейських держав та Європейського Парламенту [1].

На підставі аналізу практик вирішення питання забезпечення балансу між доглядом за дитиною та виконанням депутатських обов’язків парламентарями в інформаційній довідці розподіл парламентів країн (залежно від нормативного врегулювання цього питання) є таким:

- практика унормування участі парламентарів батьків з дітьми у засіданнях парламенту, зокрема й за дозволом спікера існує в Німеччині та Італії;

- вирішення питання через компенсаторні механізми (делегування голосу та ін.) – Данія, Іспанія, Нідерланди, Словенія, Фінляндія, Швеція;

- наявність негативної (не рекомендованої) практики – Бельгія, Велика Британія, Франція;

- прихована заборона через загальний режим доступу до парламенту – Австрія, Болгарія, Греція, Естонія, Ірландія, Латвія, Литва, Польща, Португалія, Румунія, Хорватія, Чехія.

На законопроект (реєстр. № 15371), відповідно до частин першої та сьомої статті 93 Регламенту Верховної Ради України також надали висновки інші комітети.

[1] https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/34410.pdf

У висновку Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу наводиться перелік джерел права, положеннями якого охоплюється предмет правового регулювання законопроекту (реєстр. № 15371), а також правовий аналіз відповідності законопроекту acquis ЄС та Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

Так, зокрема, у висновку зазначено (із посиланням на Угоду про асоціацію), що співробітництво у забезпеченні гідної праці, політики зайнятості, безпечних та здорових умов праці, соціального діалогу, соціального захисту, соціального залучення, гендерної рівності та недискримінації передбачає досягнення, зокрема, таких цілей як: покращення якості людського життя; збільшення кількості та покращення якості робочих місць з гідними умовами праці; сприяння створенню на ринку праці таких умов, які б поєднували гнучкість та захищеність; забезпечення гендерної рівності та рівних можливостей для чоловіків та жінок у сфері зайнятості, освіти та навчання, економічної та суспільної діяльності, а також у процесі прийняття рішень; подолання дискримінації в усіх її формах та проявах.

У висновку також наводиться перелік рекомендацій, що містить Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи № 2615 (2025) «Сприяння інклюзивній участі в парламентському житті: гендерна рівність, доступність та інклюзивні політики», серед яких (рекомендацій):

запровадити чіткі правила та процедури, які б дозволяли членам парламенту та працівникам парламентського апарату входити до парламентських приміщень разом із дітьми, у тому числі немовлятами;

офіційно дозволити грудне вигодовування в парламентських приміщеннях, а також розглянути можливість облаштування дитячих кімнат (ясел), кімнат для годування дітей та кімнат для догляду за немовлятами (сповивальних кімнат);

розробити внутрішні політики, спрямовані на забезпечення кращого балансу між професійним і сімейним життям для членів парламенту та працівників парламентського апарату.

Загалом, згідно з висновком Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу, проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення гарантії трудових прав народного депутата України з дитиною» не суперечить міжнародно-правовим зобов’язанням України у сфері європейської інтеграції, праву Європейського Союзу та зобов’язанням у рамках членства у Раді Європи.

Комітет з питань свободи слова також розглянув законопроект (реєстр. № 15371) на своєму засіданні (14 липня 2026 року (протокол № 175) та за підсумками «ухвалив рішення запропонувати Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду у першому читанні законопроєкт прийняти за основу».

У висновку Комітету з питань молоді і спорту йдеться про підтримку законопроекту (реєстр. № 15371) Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності України з певною пропозицією – «поширити передбачені проєктом закону гарантії на народних депутатів України, які є батьками, законними представниками дітей віком до трьох років».

На думку членів Комітету з питань молоді і спорту «законопроєкт сприятиме створенню дружнього до сім'ї середовища в органах державної влади, підвищенню інклюзивності парламентської діяльності та демонстрації державою цінності батьківства і материнства».

Згідно з висновком Комітету з питань бюджету «законопроект за реєстр. № 15371 не матиме впливу на показники бюджету. У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності згідно із законодавством».

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку на законопроект (реєстр. № 15371) також зазначає про рекомендації, викладені в Резолюції ПАРЄ № 2615 (2025) «Сприяння інклюзивній участі в парламентському житті: гендерна рівність, доступність та інклюзивна політика», що була ухвалена 26 червня 2025 року та яка закликає європейські парламенти адаптувати свої простори та процедури для депутатів із дітьми. Відтак запровадження механізмів, передбачених у проекті, відповідає загальному напряму адаптації національного законодавства до сучасних європейських стандартів у сфері зайнятості, соціального захисту та забезпечення балансу між професійною діяльністю і сімейними обов'язками.

Водночас, у висновку ГНЕУ зазначено, що практика європейських парламентів свідчить також і про наявність певних застережень щодо перебування малолітніх дітей безпосередньо у залах парламентських засідань. У низці держав участь дітей у пленарних засіданнях обмежується або не допускається, що обумовлено необхідністю забезпечення належної організації парламентської діяльності. У зв'язку з наведеним, положення проекту, на думку ГНЕУ, потребують додаткового опрацювання з урахуванням необхідності врегулювання організаційних аспектів їх практичного застосування та забезпечення належних умов реалізації запропонованого підходу.

Таким чином, запропоновані ініціаторами законопроекту (реєстр. № 15371) шляхи, які мали б сприяти забезпеченню поєднання виконання депутатських повноважень з виконанням батьківських обов'язків, як зазначив Комітет, не варто реалізовувати через внесення змін до статті 5 Регламенту Верховної Ради України, статті 20 Закону України «Про статус народного депутата України», статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», статті 6 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України».

Натомість, заслуговує на увагу питання облаштування кімнат для годування та дитячих кімнат для перебування в них народного депутата України разом з дитиною віком до двох років, батьком, матір'ю або законним представником якої він є, в адміністративних будинках Верховної Ради України поблизу залу

засідань Верховної Ради України (вул. Грушевського, 5), в інших адміністративних будинках, де розміщені органи Верховної Ради України. Це можна вирішити шляхом внесення змін до статті 28 Закону України «Про статус народного депутата України», якою передбачено забезпечення народному депутату України умов для виконання депутатських повноважень, передбачивши додатково умови щодо облаштування в адміністративних будинках Верховної Ради України кімнат для годування та дитячих кімнат для перебування в них народного депутата України разом з дитиною віком до двох років, батьком, матір'ю або законним представником якої він є.

Водночас, варто доповнити статтю 26 Регламенту Верховної Ради України положенням щодо поважної причини відсутності на пленарному засіданні Верховної Ради України народного депутата України, який є батьком, матір'ю або законним представником дитини віком до двох років, у зв'язку з перебуванням ним у цей час із дитиною віком до двох років у кімнаті для годування чи дитячій кімнаті, облаштованій у відповідному адміністративному будинку Верховної Ради України.

При цьому Комітет зазначив, що реалізація таких змін (у зв'язку з необхідністю облаштування у адміністративних будинках Верховної Ради України кімнат для годування чи дитячих кімнат) потребуватиме додаткових витрат з кошторису Верховної Ради України (для проведення ремонтів відповідних приміщень, їх умеблювання, кадрового забезпечення).

Таким чином, проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення гарантії трудових прав народного депутата України з дитиною (реєстр. № 15371) потребує доопрацювання.

Виходячи з вищевикладеного, керуючись положеннями пунктів 2, 3 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», статті 108, частини першої статті 111, пункту 3 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, Комітет ухвалив висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення гарантії трудових прав народного депутата України з дитиною», внесений народними депутатами України Стефанчуком Р.О., Корнієнком О.С., Кондратюк О.К. та іншими (всього – 42 підписи народних депутатів України) (реєстр. № 15371 від 30.06.2026), та рекомендує Верховній Раді України за наслідками розгляду цього законопроекту в першому читанні повернути його суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Проект Постанови Верховної Ради України додається.

Співдоповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначено голову Комітету.

Голова Комітету **С.В.КАЛЬЧЕНКО**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Кальченко Сергій Віталійович
Сертифікат: 3C080BB109AB2598040000002A093100E1EBF800
Дійсний до: 18.11.2028 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-28/03-2026/278504 від 23.11.2026
2404592